

Anonymiserad version

Översättning

C-198/24 – 1

Mål C-198/24

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

12 mars 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Österrike)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

8 mars 2024

Klagande:

TQ

Motpart:

Mr Green Limited

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE

Landesgericht für ZRS Wien

Landesgericht für ZRS Wien (Regionala domstolen för tvistemål i Wien, Österrike) [utelämnas] har i egenskap av appellationsdomstol [utelämnas] i exekutionsmålet mellan klaganden **TQ**, [utelämnas] Wien, företrädd av Dr. Sven Rudolf Thorstensen, LL.M., advokat i Wien, och motparten **Mr. Green Limited**, [utelämnas] Malta, rörande fordran på 62 878,00 euro jämte ränta och kostnader, angående klagandens överklagande av domen från Bezirksgericht Innere Stadt Wien (Distriktsdomstolen i staden Wien) av den 15 februari 2024, 67 E 810/24f-2, fattat följande

Beslut

1.) Följande fråga hänskjuts i enlighet med artikel 267 FEUF till Europeiska unionens domstol med begäran om förhandsavgörande:

Ska artikel 7.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (EUT L 189, 2014, s. 59, och rättelse i EUT L 307, 2014, s. 84), tolkas så, att handlingar utförda av gäldenären som ligger tre år eller längre tillbaka i tiden och/eller hinder för verkställighet av domen i gäldenärens medlemsstat inte ska beaktas?

[utelämnas] [Målet förklaras vilande]

Skäl

Avseende 1.):

Genom skrivelse av den 13 februari 2024 ansökte klaganden om ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel. Förutom ett konto som motparten hade på Malta angavs ytterligare fem konton i Sverige, Luxemburg och Irland. När det gäller äventyrande av fordran gjorde klaganden gällande att motparten, efter det att lagakraftvunna och verkställbara domar hade meddelats, hade förflyttat tillgångar genom att säga upp avtalet med den österrikiska gäldenären DIMOCO Europe GmbH som var tredje man, efter det att tillstånd för verkställighet hade utfärdats i januari 2021 eller tidigare i andra verkställighetsförfaranden. Det föreligger en risk för att motparten agerar på samma sätt i andra länder och att alla tillgångar överförs till Malta. I Malta antogs nyligen en lag som förbjuder verkställighet av österrikiska domar mot hasardspelsaktörer med maltesisk licens på grund av åsidosättande av grunderna för rättsordningen (ordre public) [utelämnas].

Genom den överklagade domen avslog domstolen i första instans klagandens ansökan om ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel i enlighet med artikel 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 (nedan kallad förordning nr 655/2014), med motiveringen att det av de händelser som inträffade år 2021 inte gick att dra slutsatsen att det inte gick eller var betydligt svårare att verkställa ett sådant beslut år 2024. Det framgår inte att det föreligger ett brådskande behov, eftersom den underliggande exekutionstiteln hade utfärdats år 2021 och klaganden hade lämnat in ansökan först tre år senare.

Även om domstolen i första instans i Malta vägrar att verkställa österrikiska domar, är det oklart om även de högre domstolsinstanserna kommer att fatta samma beslut [utelämnas].

Klaganden har överklagat detta beslut och yrkat att det angripna beslutet ska ändras på så sätt att ansökan om ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel ska bifallas [utelämnas].

Överklagandet rör sammanfattningsvis frågan huruvida villkoren i artikel 7.1 i förordning nr 655/2014 är uppfyllda. Klaganden måste visa att det föreligger en verklig risk för att verkställighet hindras eller försvåras och styrka detta.

Mot bakgrund av vad som anförts och de handlingar som ingetts anser appellationsdomstolen att följande omständigheter har styrkts och grundar sitt avgörande på dessa,

Motparten är ett hasardspelsföretag med säte på Malta. Den har en maltesisk licens för online-hazardspel, men ingen koncession enligt den österrikiska Glücksspielgesetz (hasardspellagen). Klaganden, som är bosatt i Österrike, spelade online-hazardspel hos motparten i Österrike och led under perioden från den 3 januari 2017 till den 25 april 2019 förluster på totalt 62 878,00 euro, med avseende på vilka han väckte talan i Österrike. Genom dom från Landesgericht für ZRS Wien (Regionala domstolen för tvistemål i Wien, Österrike) av den 2 december 2021 ådömdes klaganden ett belopp på 62 878,00 euro jämte ränta och kostnader som skulle betalas av motparten till följd av klagandens återkrav av dessa förluster. Motpartens överklagande avslogs genom dom från Oberlandesgericht Wien (Regionala överdomstolen i Wien) av den 21 februari 2022. Båda domarna har vunnit laga kraft och är verkställbara sedan (i vart fall) den 13 april 2022. Klagandens fordran har ännu inte betalats. Det kan inte fastställas om klaganden har ansökt om verkställighet i Österrike eller i Malta för att driva in denna fordran.

Tidigare har andra spelare försökt driva in de belopp som tillerkänts dem genom verkställighet i Österrike och har även haft framgång. Motparten använde Dimoco Europe GmbH, som är etablerat i Österrike, som betaltjänstleverantör, hos vilken motparten hade tillgodohavanden och som, i egenskap av tredje man som är gäldenär, betalade ut fordringar mot motparten fram till början av februari 2021. Motparten sade upp avtalet med Dimoco Europe GmbH vid en tidpunkt före den 16 februari 2021, som inte kan fastställas närmare, för att undandra tillgångar från fordringsägarna. Verkställigheten i Österrike misslyckades därefter och motparten vägrade att betala på grundval av österrikiska domar varigenom yrkandena om återkrav av de förluster som lidits hade bifallits.

Den 12 juni 2023 antog det maltesiska parlamentet Gesetz Nr. XXI von 2023 zur Anpassung des Glücksspielgesetzes (lag nr XXI från 2023 om anpassning av lagen om hazardspel). Enligt artikel 56A i denna lag (nedan kallad den maltesiska lagen) är det förbjudet att väcka talan mot hasardspelsaktörer som har maltesisk licens och det föreskrivs att domstolen i Malta ska vägra att erkänna och/eller verkställa alla utländska domar och/eller avgöranden som har meddelats till följd av en sådan talan.

I liknande fall har österrikiska klagande försökt att verkställa domar som meddelats till deras förmån i hazardspelmål på Malta. Den maltesiska domstolen i

första instans (Civil Court First Hall) har vägrat att hänskjuta frågan till EU-domstolen om huruvida den maltesiska lagen strider mot unionsrätten. Det kan inte fastställas om dessa domar har vunnit laga kraft. Det kan inte fastställas att verkställighet av österrikiska domar som meddelats i spelmål vägras i Malta genom lagakraftvunna domar.

Tillämpliga bestämmelser:

De relevanta bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 (nedan kallad förordning nr 655/2014), som är tillämplig i förevarande fall, har följande lydelse:

Skäl 14:

I villkoren för att ett beslut om kvarstad ska meddelas bör det finnas en lämplig balans mellan fordringsägarnas intresse av att få ett beslut om kvarstad och gäldenärernas intresse av att undvika missbruk av beslutet om kvarstad.

När fordringsägaren ansöker om ett beslut om kvarstad innan en dom i ärendet i sak finns bör domstolen till vilken ansökan ges in med stöd av den bevisning som åberopas av fordringsägaren vara övertygad om att fordringsägarens talan i ärendet i sak mot gäldenären sannolikt kommer att bifallas.

Vidare bör fordringsägaren under alla omständigheter, även om en dom i ärendet i sak redan finns, vara skyldig att för domstolen påvisa att hans fordran skyndsamt behöver rättsligt skydd och att det utan ett beslut om kvarstad kan bli omöjligt eller betydligt svårare att verkställa den befintliga eller framtida domen i ärendet i sak, eftersom det finns en verklig risk för att gäldenären, när fordringsägaren väl har möjlighet att få den befintliga eller framtida domen verkställd, kan ha förbrukat, gömt eller förstört sina tillgångar eller avyttrat dem till ett pris som understiger deras värde, i onormal omfattning eller genom onormala åtgärder.

Domstolen bör göra en bedömning av de bevis som fordringsägaren åberopar till stöd för att en sådan risk föreligger. Det kan avse t.ex. gäldenärens agerande i förhållande till fordringsägarens fordran eller i en tidigare tvist mellan parterna, gäldenärens kredithistoria, gäldenärens typ av tillgångar och gäldenärens agerande på senare tid i fråga om sina tillgångar. Vid bedömning av bevisen kan domstolen komma fram till att gäldenärens uttag från konton och att hans eller hennes utgifter för att täcka sin löpande verksamhet eller familjens löpande kostnader inte i sig är onormala. Att en fordran inte har betalats eller att en fordran har bestritts eller bara det faktum att gäldenären har mer än en fordringsägare bör inte i sig anses utgöra tillräcklig grund för att motivera att ett beslut om kvarstad meddelas. Att gäldenärens ekonomiska förhållanden är ogynnsamma eller att de är på väg att försämrats bör inte heller i sig anses utgöra tillräcklig grund för att motivera att ett beslut om kvarstad meddelas. Domstolen kan dock beakta dessa faktorer vid en övergripande bedömning av om det föreligger någon risk.

Artikel 7:

Förutsättningar för beslut om kvarstad

1. Domstolen ska meddela ett beslut om kvarstad när fordringsägaren har lagt fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det föreligger ett brådskande behov av en säkerhetsåtgärd i form av kvarstad, eftersom det finns reell risk för att det, utan en sådan åtgärd, inte kommer att gå att verkställa fordringsägarens fordran mot gäldenären eller bli betydligt svårare att göra detta.

2. Om fordringsägaren ännu inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling enligt vilken gäldenären är skyldig att betala fordringsägarens fordran, ska fordringsägaren även lägga fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det är sannolikt att hans eller hennes talan i ärendet i sak mot gäldenären kommer att bifallas.

Artikel 22:

Ett beslut om kvarstad som meddelas i en medlemsstat i enlighet med denna förordning ska erkännas i de övriga medlemsstaterna utan att det krävs något särskilt förfarande och ska vara verkställbart i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring.

Artikel 46.1:

Alla processrättsliga frågor som inte regleras i denna förordning ska regleras av nationell rätt i den medlemsstat där prövningen sker.

Artikel 48:

Denna förordning påverkar inte tillämpningen av

...

b) förordning (EU) nr 1215/2012,

...

Tillämpliga bestämmelser i österrikisk rätt

389 § i Exekutionsordnung (lagen om verkställighetsförfaranden) (nedan kallad EO) har följande lydelse:

”Ansökan om interimistiska åtgärder

389 § 1 När en ansökan om interimistiska åtgärder inges ska den part som ingett ansökan ange de åtgärder som ansökan avser, den period för vilken dessa åtgärder

har ansökts och exakt beskriva det anspråk som parten har gjort gällande eller redan har tillerkänts samt utförligt och sanningsenligt i detalj ange de faktiska omständigheter som ansökan grundas på. Om ansökan inte åtföljs av nödvändiga intyg i dokumentform, måste dessa faktiska omständigheter och, om det inte redan finns en dom varigenom detta anspråk har tillerkänts, även det anspråk som den som ingett ansökan har gjort gällande, styrkas på begäran av domstolen.

...”

422 § EO har följande lydelse:

”Tillämpning av bestämmelserna om interimistiska åtgärder och tillämpningsområde

422 § 1 Såvida inget annat föreskrivs i detta avsnitt eller i förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (europeisk förordning om kvarstad på bankmedel – förordning nr 655/2014) är följande bestämmelser om interimistiska åtgärder tillämpliga på ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel.

...“

Såvitt kan fastställas finns det två domar från EU-domstolen avseende förordning nr 655/2014, men ännu ingen dom om den konkreta tolkningen av artikel 7.1 i nämnda förordning.

EU-domstolen har i dom den 7 november 2019 slagit fast att ett betalningsföreläggande som inte är verkställbart inte är en officiell handling i den mening som avses i artikel 4 led 10 (C-555/18).

EU-domstolen har i dom den 20 april 2023 slagit fast att artikel 7.2 ska tolkas så, att fordringsägaren, när det inte finns någon verkställbar dom, ska lägga fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det finns en berättigad fordran (C-291/21).

I båda domarna angavs i domskälen i identisk ordalydelse att syftet med artikel 7 i förordningen är att åstadkomma en lämplig balans mellan fordringsägarens och gäldenärens intressen, vilket framgår av att det i den artikeln föreskrivs olika villkor för utfärdande av ett beslut om kvarstad på bankmedel beroende på om fordringsägaren redan har eller inte har utverkat en exekutionstitel som ålägger gäldenären att betala sin fordran i medlemsstaten. Detta innebär i synnerhet att fordringsägaren i det första fallet endast behöver visa att det finns ett brådskande behov av kvarstad på grund av att det föreligger en överhängande risk, medan

fordringsägaren i det andra fallet även måste övertyga domstolen om att denna åtgärd omedelbart framstår som befogad (*fumus boni iuris*) (C-555/18 punkt 40, C-291/21 punkt 50).

Den 25 maj 2023 slog Oberster Gerichtshof i mål nr 3 Ob 219/22k i ett liknande fall, med i huvudsak samma argument (med undantag för de avseende den maltesiska lagen), fast att villkoren i artikel 7.1 i förordning nr 655/2014 är uppfyllda när det är styrkt att gäldenären har handlat i avsikt att skada sina fordringsägare och syftet med gäldenärens handlande har varit att undandra sina fordringsägare tillgångar. I det aktuella förfarandet gick det endast några månader mellan det att motparten sade upp avtalsförhållandet med Dimoco Europe GmbH och det att ansökan ingavs till domstolen, och den maltesiska lagen hade ännu inte antagits.

Enligt ordalydelsen i artikel 7.1 i förordning nr 655/2014 måste två villkor vara uppfyllda. För det första måste det föreligga ett brådskande behov av kvarstad på bankmedel och för det andra måste det finnas en risk för att det, utan kvarstad på bankmedel, inte kommer att gå att verkställa fordran eller det kommer att bli betydligt svårare att göra detta. Det krävs därför inte bara en handling (som innebär en risk) från gäldenärens sida, utan det måste också finnas ett tidsmässigt samband mellan handlingen och ingivandet av ansökan ("... agerande på senare tid ..." (skäl 14)).

Uppsägningen av avtalet med den österrikiska betaltjänstleverantören som skedde i syfte att skada fordringsägarna är en handling som motparten antog för att förhindra eller betydligt försvåra senare verkställighet av den aktuella fordran.

I förevarande fall gick det något mer än tre år mellan motpartens handling (uppsägning av avtalet) och klagandens ingivande av ansökan till domstolen i första instans. Ju längre denna period är, desto mindre brådskande framstår ansökan. Det förhållandet att ett beslut om ansökan måste fattas inom några dagar i enlighet med artikel 18 i förordning nr 655/2014 talar mot att beakta en period på flera år. Perioden på tre år eller längre talar emot att det föreligger ett brådskande behov av kvarstad på bankmedel. Enligt appellationsdomstolen ska uppsägningen av avtalet inte längre betraktas som ett "agerande på senare tid" i den mening som avses i skäl 14 i förordning nr 655/2014 och klaganden har inte åberopat några andra handlingar från motpartens sida. Att en fordran inte har betalats är inte en handling i den mening som avses i skäl 14 och motiverar inte en längre period. Eftersom det inte föreligger något brådskande behov finns det ingen anledning att bevilja kvarstad på bankmedel.

Det är oklart i vilken utsträckning den maltesiska lagen ska beaktas. Appellationsdomstolen har inte underlåtit att beakta att frågan huruvida den maltesiska lagen strider mot unionsrätten och frågan om lagens undanröjande allmänt endast kan klargöras med bindande verkan genom ett

fördragsbrottsförfarande. Så länge som den maltesiska lagen är i kraft och tillämpas av maltesiska domstolar måste det undersökas vilken inverkan den har på det aktuella förfarandet.

Enligt artikel 48 i förordning nr 655/2014 påverkar nämnda förordning inte tillämpningen av förordning nr 1215/2012. Medan det enligt förordning nr 1215/2012 huvudsakligen enbart krävs en verkställbar exekutionstitel (dom, förlikning) och verkställighet, även av beslut som går utöver beslut om kvarstad på bankmedel, endast sker i den verkställande staten, måste det enligt förordning nr 655/2014 visas att det föreligger en risk i den mening som avses i artikel 7.1. Av de olika grunderna för ansökan och de olika verkningarna ska enligt appellationsdomstolen slutsatsen dras att klaganden har möjlighet att välja enligt vilken förordning denne vill förfara (se skäl 6 ”... kompletterande och valfritt medel”). Det saknas anledning att här pröva huruvida verkställighet av en exekutionstitel (dom, förlikning) enligt förordning nr 1215/2012 är eller kan vara framgångsrik (prognos). Avsaknaden av ett föregående försök till verkställighet enligt förordning nr 1215/2012 är följaktligen inte till förfång för beviljandet av kvarstad på bankmedel när det, såsom i förevarande fall, inte tidigare har gjorts ett försök till verkställighet enligt förordning nr 1215/2012. Det förhållandet att den verkställande staten (enligt förordning nr 1215/2012) vägrar verkställighet saknar betydelse för kvarstad på bankmedel enligt artikel 7.1 i förordning nr 655/2014. Det saknas i detta avseende anledning att pröva den maltesiska lagen i detta förfarande. Bortsett från vad som anförts ovan finns det ännu inte någon lagakraftvunnen dom från en maltesisk domstol om slutgiltig vägran av verkställighet enligt förordning nr 1215/2012.

Den maltesiska lagen strider emellertid enligt sin ordalydelse mot artikel 22 i förordning nr 655/2014, varför det inte går eller det är betydligt svårare att bevilja kvarstad på det maltesiska kontot och därmed att verkställa fordran i Malta.

Enligt ordalydelsen i artikel 7.1 i förordning nr 655/2014 är risken för verkställighet inte begränsad till gäldenärens handlingar, utan kan också uppkomma genom tredje mans agerande. I detta avseende skulle den maltesiska lagen beaktas som ett hinder för verkställighet. Avgörande enligt skäl 14 i förordning nr 655/2014 är att det finns en balans mellan fordringsägarnas och gäldenärernas intresse och när det gäller styrkandet av att det finns en risk hänvisas till ett handlande som kan tillskrivas gäldenären, medan tredje mans handlande inte nämns. Varken fordringsägare eller gäldenärer har något inflytande på den maltesiska lagen, varför det enligt appellationsdomstolen inte framstår som motiverat att ta hänsyn till den maltesiska lagstiftarens agerande. Den maltesiska lagen hindrar inte kvarstad på bankmedel, särskilt inte på konton i andra medlemsstater, och motiverar inte beviljandet av kvarstad på bankmedel som ett hinder för kvarstad på det maltesiska kontot.

Appellationsdomstolen har därför framställt förevarande begäran om tolkning av villkoren i artikel 7.1 i förordning nr 655/2014 till Europeiska unionens domstol.

[utelämnas]

ARBETS
DOKUMENT